

Asia: VN/32886/2023

Kansallinen avaruusstrategia 2024-2030

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Erillisverkot Oy kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa Kansallinen avaruusstrategia 2024-2030.

Pohjoismaiden maantieteellinen sijainti suhteessa muuhun Eurooppaan on haasteellinen, sillä kaikki tietoliikenneyhteydet ovat merikaapeleiden varassa. Suomen Erillisverkot Oy tuottaa kiinteiden verkkojen ja mobiiliverkkojen palveluita turvallisuus-kriittisille toimijoille. Näiden palveluiden varmentaminen kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla on toiminnan turvaamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Avaruuspalveluiden, kuten GNSS ja LEO-satelliittitietoliikenteen yhteiskunnallinen merkitys maanpäällisen infrastruktuurin täydentäjänä ja varmistajana on kasvanut kriittisen infrastruktuurin, resilienssin, turvallisuusstrategian ja huoltovarmuuden osana. Satelliittien käyttö ja niiden integrointi maanpäällisten verkkojen kanssa on tärkeää toimintavarmuuden takaamiseksi. Maantieteellisestä sijainnista johtuen Pohjoismaihin tarvitaan useita avaruuspalveluiden maa-asemia.

Alla on esitetty Erillisverkkojen muita kommentteja strategialuonnoksen sisällysluettelon mukaisessa järjestyksessä.

2.1.1 Kansallinen avaruusstrategia 2018–2025

Kansallisessa avaruusstrategiassa 2018-2025 on selkeästi kuvattu useita edelleen ajankohtaisia konkreettisia toimenpiteitä, joita tulisi huomioida myös tässä avaruusstrategian päivityksessä.

Tässä avaruusstrategian päivityksessä on periaatteessa huomioitu nykyinen turvalli-suus- ja geopoliittinen tilanne, mutta kaikilta osin konkreettisia toimenpiteitä ei ole kuvattu selkeästi.

Uusi tilanne tarkoittaa ymmärtääksemme ”normaalitilanteesta” poiketen sitä, että yhtäältä tulisi korostetusti varautua avaruus/satelliittipalveluihin kohdistuviin lyhyt- tai pitkäaikaisiin häiriöihin ja toisaalta tulisi tarkastella, miten avaruus/satelliittipalveluilla voidaan (osittain) korvata maanpäällisten verkkojen häiriöitä tai katkoksia (kiinteä verkko, mobiiliverkko, valokuituyhteydet).

Nykyisessä, toivottavasti väliaikaisessa, tilanteessa kaikkien avaruusalan toimijoiden tulisi mielestämme kaupallisten intressien lisäksi huomioida turvallisuus- ja geopo-liittinen tilanne. Vastaavasti julkisen sektorin päättävien tahojen tulisi tukea yksityis-tä sektoria kansalliseen turvallisuuteen liittyvissä hankkeissa.

3.2.2 Avaruustoimintaympäristö

Avaruushallinnon rakennetta tulisi keskittää ja vastuualueita selkiyttää. Vähimmäis-vaatimuksena olisi selkeä kuvaus hallinnonalojen välisistä vastuista osana avaruus-strategiaa.

Lupaprosesseja tulisi selkeyttää ja nopeuttaa. Suomi tarvitsee jatkossa sa-telliittimaa-asemia erityisesti turvallisuustoimijoiden käyttöön.

3.2.3 Toimintakyky

Etenkin nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa Toimintakyky-osion alla tulisi yhtenä strategian osana käsitellä tarkemmin linjausta, kuinka avaruuspalveluiden toimivuut-ta voidaan parantaa.

Avaruusstrategian pitäisi ottaa kantaa myös tilanteisiin, joissa:

- avaruuspalvelut estyvät pitkäksi aikaa
- maanpäälliset palvelut (mobiili, valokuituyhteydet) estyvät pitkäksi aikaa

”Suomella on kyky muodostaa ja hyödyntää avaruustilannekuvaa ja Suo-messa on varauduttu potentiaalsiin häiriöihin avaruuspalveluissa sekä niis-tä toipumiseen.”

- Tämä kohta on sinänsä erittäin kannatettava, mutta toimenpiteitä varautumiseen ja häiriöistä toipumiseen ei ole määritelty (esimerkiksi GNSS-palveluiden korvaaminen LEO-PNT-palveluilla)

Avaruustilannekuvan lisäksi, tai sen osana, tulisi kehittää kyvykyys avaruuspalveluihin kohdistuvien häiriöiden (ajankohtaisena esimerkkinä GNSS-häiriöt) tunnistamiseen palveluiden käyttäjän perspektiivistä (häiriön maantieteellinen laajuus, häiriön vaikuttavuus, jne.) sekä tämän tilannekuvan ylläpitämiseen ja jakamiseen.

Avaruusekosysteemin laajentamiseen ja tietoliikenteen turvallisuuteen sekä varautumiseen liittyen avaruusstrategian tulisi mahdollistaa ja kannustaa satelliittimaa-asemien rakentamista Suomeen.

3.2.4 Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälistä avaruustoimintaan osallistumista tulisi koordinoita keskitetysti julkisen sektorin ja yksityisen sektorin välillä (mikäli niin ei tehdä jo nyt) ja muodostaa tarvittaessa Suomen kansallinen kanta käsiteltäviin asioihin. Julkisen sektorin tulisi tukea yksityisen sektorin osallistumista avaruusstrategian mukaisiin hankkeisiin sekä standardointityöhön.

”Suomi osallistuu aktiivisesti, rakentavasti ja vastuullisesti valittuun eurooppalaiseen, kansainväliseen ja kahdenväliseen yhteistyöhön. Suomella on strategiset vaikuttamistavoitteet ja resurssit yhteistyölle. Suomalaiset avaruustoimijat osaavat ennakoida kansainvälisen toimintaympäristön muutoksia.”

- Näitä tavoitteita ei ole kuvattu selkeästi.
- Yhteistyö eurooppalaisen IRIS-hankkeen sekä NATO:n kanssa tulisi näkyä korostetusti

Junttila Kari
Suomen Erillisverkot Oy